

Munduko Poesia Kaierak: 50 poeta etxean eta 14 bidean

SARRERA: ISABEL ETXEBERRIA RAMÍREZ

ITZULPENAK: JON ALONSO, GOTZON BARANDIARAN, JOXE MARI BERASATEGI ZURUTUZA, AITOR BLANCO LEOZ, ITXARO BORDA, XABI BORDA, PATXI DE VICENTE, JUAN GARZIA, KOLDO IZAGIRRE, JOANNES JAUREGI, AINHOA MENDILUZE ORMAETXEA, BEGO MONTORIO, UXUE REY, BEÑAT SARASOLA

2014an, Susa argitaletxeak Munduko Poesia Kaierak bilduma abiatu zuen, Beñat Sarasolaren zuzendaritzapean, mundu zabaleko poetak euskaratu eta plazaratzeko asmoz. Hamar urteko ibilbide honetan, 50 poetaren antologia bana argitaratu ditu bildumak: 40 kaier 2021. urtera bitartean, Beñat Sarasola gidari zela, eta beste 10 kaier 2022an Maialen Berasategik eta Isabel Etxeberriak zuzendaritzaren lekukoa hartu zutenetik gaur egun arte. 50 poeta, 15 hizkuntzatan aritu zirenak, 45 itzultzailek euskaraturik. Edo, bestela esanda: 3.200 orrialde, 85.000 bertso-lerro, 5.350 gramo poesia.

Iraganari so egiteko balia genezake efemeridea, baina nahiago dugu datorrenari begira jarri. Hala, martxan diren kaieretako batzuen erakusgarriak ekarri nahi izan ditugu artikulu honetara. 14 poeta, 14 poema, 14 itzultzaile. Alemanez, arabieraz, frantsesez, gaztelaniaz, ingelesez, italieraz, katalanez, okzitanieraz eta turkieraz sortutako poesia, euskaraz irakurgai.

Alabaina, kaieretan ohi ez bezala begietaratuko dizkizuegu oraingoan poemak. Munduko Poesia Kaierak bilduman, zentraltasun handia hartzen du poetak; baita itzultzaileak ere, neurri txikiagoan. Izan ere, poeten antologiak dira kaierak; poeta zehatz baten obra euskaraz bildu eta ezagutzera/dastatzera ematea dute helburu. Irakurleak une oro du gogoan norena (eta nork itzulia) den begien aurrean duen testua, eta hitzaurrean irakurritakoak poema testuinguru zehatz batean ainguratzen laguntzen dio. Oraingoan, bada, poemari eman nahi diogu protagonismoa: poema soilak aurkeztuko ditugu, beren inguruabar guztiez gabeturik. Izenburuaren araberrako ordena alfabetikoan aurkeztuko ditugu poemak, eta berdin jokatu dugu poeten

eta itzultzaileen izen-abizenekin, nork zer idatzi/itzuli duen zehaztu gabe. Mintzo daitezela poemak.

(Jolasetik ere badu honek, noski, eta, inori gaitzitu ez dakion, amaieran topatuko duzue erantzuna, hots, nork zer itzuli duen. Jatorrizko testuak ere amaieran kokatu ditugu, eta ez beren itzulpenen ondoan, nork zer idatzi/itzuli duen asmatzeko jolasa ez hondatzeko moduan baina era berean itzulpenak jatorrizko testuekin konparatzeko aukera eskaini nahian. Jatorrizko testuak itzulitako poemak hurrenkera berean ordenatuta daude; euskarazko izenburuen araberrako ordena alfabetikoan, alegia. Itzulpen guztiak jatorrizko testuetatik egin dira, arabierazkoa eta turkierazkoa izan ezik).

Hona hemen poeten zerrenda:

- Jorge Luis Borges (Buenos Aires, Argentina, 1899 – Geneva, Suitza, 1986)
- Mahmud Darwish (Al-Birwa, Palestinako Britainiar Mandatua, 1941 – Houston, Ameriketako Estatu Batuak, 2008)
- Kamala Das (Punnayarkulam, India, 1934 – Pune, India, 2009)
- Juan Gelman (Buenos Aires, Argentina, 1930 – Mexiko Hiria, Mexiko, 2014)
- Nâzim Hikmet (Tesalonika, Otomandar Inperioa, 1902 – Mosku, Sobietar Batasuna, 1963)
- Mascha Kaléko (Chrzanów, Austria-Hungariako Inperioa, 1907 – Zürich, Suitza, 1975)
- Bernat Manciet (Sabres, Akitania Berria, 1923 – Mont-de-Marsan, Akitania Berria, 2005)
- Miquel Martí i Pol (Roda de Ter, Katalunia, 1929 – Vic, Katalunia, 2003)
- Oscar Milosz (Čareja, Errusiako Inperioa, 1877 – Fontainebleau, Frantzia, 1939)
- Gabriela Mistral (Vicuña, Txile, 1889 – Hempstead, Ameriketako Estatu Batuak, 1957)
- Frank O'Hara (Baltimore, Ameriketako Estatu Batuak, 1926 – Mastic Beach, Ameriketako Estatu Batuak, 1966)
- Antonia Pozzi (Milan, Italia, 1912 – Milan, Italia, 1938)
- Jacques Prévert (Neuilly-sur-Seine, Frantzia, 1900 – Omonville-la-Petite, Frantzia, 1977)
- Manuel Vázquez Montalbán (Bartzelona, Katalunia, 1939 – Bangkok, Thailandia, 2003)

Itzultzaileena, berriz, hauxe:

- Jon Alonso
- Gotzon Barandiaran
- Joxe Mari Berasategi Zurutuza

- Aitor Blanco Leoz
- Itxaro Borda
- Xabi Borda
- Patxi De Vicente
- Juan Garzia
- Koldo Izagirre
- Joannes Jauregi
- Ainhoa Mendiluze Ormaetxea
- Bego Montorio
- Uxue Rey
- Beñat Sarasola

Eta, hirugarrenik, hona hemen poemen izenburuak:

- Antzoki zaharra
- Atenasko aireportuan
- Azaroa
- Barbara
- Coca Cola bat zurekin hartzea
- Eta, batik bat, ez ahaztu
- Hildakoak oro, horditurik
- Konfiantzak
- Laino
- Maitasun mutua
- Quand vous serez bien vieille
- Udazken melankolia
- XCVIII
- Zergatik suntsitu zuten aberria

Itzulpenak

Antzoki zaharra

Enara bat bezatzeko
plana egin zenuen: zure maitasunaren
uda luzean atxikitzea, ahantz zitzan ez soilik urtaro latzak
eta atzean utzitako etxeak, baita bere izaera, hegan egiteko
premia eta zeruko bidezidor amaigabeak ere. Ez nintzen
zugana etorri beste gizon baten jakinduria biltzera, ezpada
neu zer nintzen ikastera, eta ikasiz, hazten ikastera; baina
ematen zenidan ikasgai oro zeure buruaz zen.
Atsegin ematen zizuten nire gorputzaren erantzunak
eta ohiko konbultsio arinek. Jariatu zenidan lerdea
ahoa, isuri zintzaizkidan txoko eta arrakala guztietan,
gantzutu zenuen nire irriks eskasa zure urin mingots-gozoez.
Emazte deitzen zenidan. Zure teari sakarina botatzen
erakutsi zenidan, eta bitaminak une egokian eskaintzen.
Beldurrez uzkuertuta zure ego eskergaren azpian, olata
magikoa jan eta ipotx bihurtu nintzen. Neure borondatea
eta arrazoia galdu nituen; erantzun inkoherenteak ematen
nizkien, ahapeka, zure galdera guztiei. Uda interesa galtzen
hasi da. Gogoratzen ditut udazkeneko haize zakarragoak
eta erretzen ari ziren hostoen kea. Zure gela beti argi
artifizialez argituta dago; zure leihoak, beti itxita.
Hain gutxi laguntzen du aire girotuak ere, non zeharo nagusi
baita zure hatsaren urrin arra. Moztu eta ontzietan sartutako loreak
giza izerdi usaina hartzen hasi dira. Kito kantak, kito dantza;
nire burua antzoki zahar bat da, argi guztiak itzalita.
Beti berbera da gizon indartsuaren teknika: dosi hilgarrietan
zerbitzatzen du bere maitasuna, zeren maitasuna Nartziso
ur ertzean baita, bere aurpegi bakartiarekin obsesionaturik,
eta hala ere, azkenean, xede bat aurkitu behar du, askatasun
aratz erabateko bat; nahi behar du ispiluak txiki-txiki
eginda geratzea eta gau atseginak ura ezabatzea.

Atenasko aireportuan

Aireportu artean sakabanatzen gaitu Atenasko aireportuak. «Non borrokatuko naiz?» galdetu du borrokalariak. «Non erdituko naiz zure umeaz?» garrasi emakume haurdun batek. «Non inbertituko dut nire dirua?» galdetu du funtzionarioak. «Niri bost zure dirua» erantzun dio intelektualak. «Nondik zatozte?» itaundu digute aduanazainek. Eta guk erantzun «Itsasotik!». «Nora zoazte?». «Itsasorantz» erantzun guk. «Zuen helbidea?». Gure taldeko emakume batek: «Nire herria neure fardela da». Urte luzez itxaron dugu Atenasko aireportuan. Mutil gazte bat neska batekin ezkondu da, baina ez dute logelarik ezkontza gauerako. Galdetu du: «Non kenduko diot birjintasuna?». Irri egin, eta esan diogu: «Galdera hori lekuz kanpo dago, gazte». Gure arteko teorialariak dio: «Ez hiltzeko hiltzen dira. Oharkabea hiltzen dira». Literatoak dio: «Gure kanpamendua erori egingo da, ezinbestean». «Zer nahi dute gugandik?». Atenasko aireportua biztanlez aldatzen zen etengabe. Hantxe gu, ordea, aulki moduan aulkien gainean, itsasoaren zain. Zenbat urtez, Atenasko aireportu?

Azaroa

Eta gero —egokituko zait alde egitea—
geratuko da zerbait
nirea
nire munduan—
isiltasun-arrasto mehe bat
ahots guztien artean—
zuritasun-hats fin bat
urdin guztiaren bihotzean—

Eta azaroko arrats batean
neskatila airos batek
krisantemoak salduko ditu ugari
kale-kantoi batean
eta han izango dira izar
izoztu berde urrunak —
Negar egingo du inork
auskalo non —auskalo non—
Krisantemoak bilatuko ditu inork
niretzat
munduan
egokitzen zaidanean itzulerarik gabe
alde egin beharra.

Barbara

Oroit izan Barbara
atertu gabe egun hartan Bresten
eta hi han hindonan irritsu
arrai pozik eurimalko
euripean
Oroit izan Barbara
atertu gabe Bresten gainean
eta nik gurutzatu hindunan Siam karrikan
hi irritsu
ni ere irritsu
hi ezagutzen ez hindunala
hik ezagutzen ez nindunala
Oroit izan
oroit izan egun hura bederen
ez utz oroitetik
gizonezko bat atariaren lehorrean
eta hire izena deitu
Barbara
eta hi harengana euripean arinik
eurimalko pozik arrai
haren besoetara amildu
Oroit hartaz Barbara
eta ez nazan hastia hitanoz egiten badinat
nik hi erraten zionat maite dudan orori
behin baino ez ikusiagatik
nik hi erraten zienat elkar maite duten orori
ez ezagutuagatik
Oroit izan Barbara
ez utz oroitetik
euri zintzo eta zoriontsu hura
hire aurpegi zorionsuan
hiri zoriontsu honetan
itsaso gainera datorren euria
Arsenalaren gainera
Ouessant-eko ontziaren gainera
O Barbara

gerra zorakeria galanta
zer egin haiz geroztik
burdinazko euri honen pean
suzko altzairuzko eta odolezko euri honen pean
zer egin zunan besotan hertsatu hindunana
maitekiro
hila dun desagertua ala bizirik oraino
O Barbara
atertu gabe ari du Bresten
orduaz bezala
baina ez din antzik dena suntsitu diton
dolu euria dun penatua izugarria
ez dun altzairuzko eta odolezko eraso ere
hodei hutsak ditun zapartaka
zakurrak iduri
Bresteko uraren joanean
usteltzera urrun doazin zakurrak
urrun guztiz urrun
aztarnarik iraun ez duen
Brestetik.

Coca-Cola bat zurekin hartzea

are dibertigarriagoa da Donostia, Irun, Hendaia, Miarritze, Baionara joatea baino
edo goragalea edukitzea Travesera de Gracian Bartzelonan
partez zure alkandora laranjarekin San Sebastian hobe eta alaiago bat dirudizulako
partez maite zaitudalako, partez jogurtak maite dituzulako
partez urkien inguruko tulipa laranja fluoreszenteengatik
partez jendearen eta estatuaren aurreko gure irribarre zuhurrengatik
zurekin nagoenean zaila zait sinesten egon daitekeenik estatuak bezain zera solemne
eta ezatseginki behin betikorik eta bitartean hemen parean New Yorkeko
4etako argi epelean elkarrekin noraezean goaz
begi-ordeen bidez arnasten duen zuhaitz bat nola
eta badirudi erretratu erakusketak ez duela aurpegi bakar bat ere, soilik margoa
bat-batean galdetzen diozu zeure buruari zergatik arraio pintatu zituzten

begiratzen

zaitut eta nahiago nuke zuri begiratu munduko erretratu guztiei baino
salbu eta zenbaitetan akaso *Zaldun poloniarrari* eta tira Frick-en dago
zeinera Jainkoari eskerrak ez baitzara joan oraindik eta horrela elkarrekin joan
gaitezke estreinakoz eta hain galanki mugitzen zara ezen futurismoa konpontzen duzun
etxean sekula pentsatzen ez dudana bezala *Eskailera jaisten ari den biluzian* edo
entsegu batean liluratzen ninduten Leonardoren edo Michelangeloren marrazki hartan
eta zer mesede egiten die inpresionistei haien inguruko ikerketa guztiek
ez bazuten inoiz aurkitu pertsona egokirik zuhaitzen gerizpean posatzeko eguzkia
sartzen ari zela edo bestela Marino Marinik ez zuenean aukeratu zalduna
zaldiaren kuido berberaz

badirudi denek galdu zutela esperientzia miragarri bat edukitzeko aukera
baina nik ez dut alferrik galduko eta horregatik ari natzaizu hau guztia kontatzen

Eta, batik bat, ez ahaztu

Eta, batik bat, ez ahaztu hau dela
bizitzea egokitu zaizun denbora;
ez beste bat, eta ez ezazu desertatu,
harro nahiz koldar, guztiek bezala
borrokan parte hartu beharra sentitzean,
zure tokia zerorrek baizik ezin baituzu bete.

Haz zaitetz, hori bai, tribuaren hizkuntzan,
hitzez hitz, erabat fidel,
baita zure jendea ez etsitzera
akuilatzen duen errebolta-espirituan ere,
zukan bete dadin, pixkana-pixkana, geroa,
eta inoiz ez zaitezen egon babesgabe eta bakar.

Hildakoak oro, horditurik

Hildako guztiak horditurik daude euri zaharrez eta lohiaz
Lofotengo hilerri arrotzean.
Urtzaldiko erlojua tik-tak ari da urrunean
Lofotengo zerraldo txiroen bihotzean.

Eta bedatse beltzak barrendutako zuloei esker,
beleak gizen dira gizakien okela hotzez;
Eta haur-ahotseko haize meharrari esker
lo goxoan dira Lofotengo hildakoak.

Ez ditut, ziur asko, sekula ikusiko
ez itsasoa ez Lofotengo hilobiak
eta, alabaina, sentitzen naiz lurreko bazter urrun hori
eta haren nahigabea oro maiteko banitu bezala.

Zuek aienatuak, zuek suizidak, zuek uxatutakoak
Lofotengo hilerri arrotzean
—izenak belarrian jotzen nau, arrotz eta goxo—,
esadazue, egiazki lo al zaudete, lo al zaudete?

Zoroagorik kontatzen ahal zenidake,
ene kopa zilarreztatua betetzen duen klarete eder horrek,
istorio xarmantagoak edo ez hain eroak;
utzi ni bakean zure Lofotenekin.
Eguraldia ederra da. Sutondoan goxoki luzatzen da
hilabete melankoliatsuenaren ahotsa.
— Ah hildakoak, Lofotengoak barne! —
Hildakoak, hildakoak, finean, ni baino biziagoak dira.

Konfiantzak

mahaira jarri eta idazten du
«poema honekin ez duzu boterea hartuko» dio
«bertso hauekin ez duzu Iraultza egingo» dio
«ezta milaka bertsorekin ere duzu Iraultza egingo» dio

areago: bertso horiek ez diote balio izango
peoiak maisu-maistrak egurgileak hobeto bizi daitezen
hobeto jan dezaten edo berak hobeto jan dezan bizi dadin
ezta andre bat maitemintzeko ere diote balioko

ez du haiekin sosik irabaziko
ez da haiekin doan sartuko zinemara
ez diote arroparik emango haien truke
ez du ardo edo tabakorik lortuko trukean

ezta papagairik bufandarik barkurik
zezenik aterkirik lortuko haien truke
haiengatik balitz euriak busti egingo du
ez du barkamenik edo graziarik eskuratuko trukean

«poema honekin ez duzu boterea hartuko» dio
«bertso hauekin ez duzu Iraultza egingo» dio
«ezta milaka bertsorekin ere duzu Iraultza egingo» dio
mahaira jarri eta idazten du

Laino

Ez da izanen deus ere ez dena
laino bat. Hala dira katedralak
—harri eskergan biblia kristalak—
lur jo beharrak. *Odisea* zeina
itsaso lez den aldatzen. Halatsu
baita aldiro besterik. So egin,
ispiluan horra isla desberdin,
eguna labirinto zalantzatsu.
Doazenak gara. Gaua deserri
lainotza sartaldean aienatzen
dugu irudi. Ez baita nekatzen
arrosa bihurtzen arrosa berri.
Laino zara, itsaso, ahanztura.
Orobat zara galdu duzun hura.

Maitasun mutua

Gorroto bazintut, nire gorrotoa nizuke emanen
hitzetan, zalantzagabea, mardula;
baina maite zaitut, eta nire maitasunak ez du izanen
gizonen hizkera iluna sekula!

Zuk nahi zenuke alarau bihurtua,
eta hain dator sakonetik, ezen haren su erauntsia
apaldua baita, ahuldua,
oraindik ez denean ez zintzurrera ez bularrera iritsia.

Egiaz naiz urmael urez arras ase
eta zuk, halere, iturri idortzat naukazu, maitea.
Hona errua: nire aho isil hitz gabea,
heriotza krudelean sartzea bezalakoxea!

Quand vous serez bien vieille

Arras zaharra zarelarik
eta ni ordurako hila
arrats batez ordu bereziak
deskubrituko dituzu

sartaldeko ekien urrina
aire gautuaren ilunaren sakona
itzulerarik gabeko karriketetan

nora ez eternalean ibiliko zara une zoriontsuak
islatzen dituen ispiluaren bila

—itsasoa urdin
gure haragian eguzkia eta desioa—

denbora kristalean hiltzen delarik
drogatu gintuzten musikak entzungo dituzu
berpizten gintuzten eguneroko azantzak

xaboizko uren
leize ikaragarrietaranzko
isuri-hotsak

musika-kutxak postal zerebralak
eta ispilu finkoan gure bizitzaren iragarkia
hortz zuri eta azal doratuekin
gazteak antzinakoak zoriontsuak garaiezinak

baina ez daitezela zure begiak goibel
eta ispiluak iraungi haien errealitatea eta zure desira
zahar eta bakarti kausituko zinelako
etsipenak lokartutako begiekin

haizeak
larrazken petral baten orbela darama

arras zaharra zarelarik
eta ni ordurako hila
puskatu ispiluak erretratuak oroitzapenak
jantzi koristaren kuleroak eta akantozko diadema
atera biluzik balkoira eta egiozu txiza munduari
leiho itxiek zu fusilatu baino lehen.

Udazken melankolia

Ez zait jardirik zimeltzen.
Ez dut bat ere.
Ez dut etxerik haizeek astin dezaten uluka.
Ez dakarkit minik lainorik beltzenak,
gutxitan egiten baitut so zerura.
Ez dut ja urre-izarririk desira.
Aski dut argiontzi txiki bat.
Ez zait engainu poztea, ez desengainu itxoitea.
Udazkenak ez nau mintzen,
ez zait jardirik zimeltzen...

XCVIII

Hilen sablezko ahots soilez auhenka
hasi da orduan Landa

hil horiek oro erail horiek oro hil-kanpai
eta hil-mihiserik gabe elur hori guzia

astiro hain astiro orgen errotak hodeien
luzeran oraino ere errota zuriak bezala

ehorzten dira urrunetan eta haien itzalak
tai gabe estiratzen dira

lauan leherturiko hilak arratsaren hegietatik dabilta
tai gabe isiltzen den gure mendearekin batera

batzuetan bat batean han urrunean gelditzen landa
eta gero berriz luzatzen dolu kanta batekin

hil garai bat da bukatzen ez den mende hau
ez da benedikatu behar

abandonuz baino

Zergatik suntsitu zuten aberria

Pertsona batek bere aberriari traizio egin diezaiokeela uste duzue?
Bere ogia jan eta bere ura edan zenuten
Ba ote dago munduan ezer aberria baino agurgarriagorik?
Jaunok, zergatik suntsitu zenuten aberria?

Osoro birrindu zuten
ileetatik oratuta, arrastaka erabili zuten
eta desleialari eskaini zioten: Tori, hemen duzu...
Jaunok, zergatik suntsitu zenuten aberria?

Aberria esku eta oinetatik kateatu zuten,
eta lurrera jaurti larrugorrian
Texasko sarjentu bat bular gainean eseri zitzaion
Jaunok, zergatik suntsitu zenuten aberria?

Baina iritsiko da dena bestelakoa izango den eguna,
iritsiko da kontuak kitatuko ditugun eguna
iritsiko da zera galdetuko dizuegun eguna:
Jaunok, zergatik suntsitu zenuten aberria?

Jatorrizkoak

The Old Playhouse

You planned to tame a swallow, to hold her
In the long summer of your love so that she would forget
Not the raw seasons alone, and the homes left behind, but
Also her nature, the urge to fly, and the endless
Pathways of the sky. It was not to gather knowledge
Of yet another man that I came to you but to learn
What I was, and by learning, to learn to grow, but every
Lesson you gave was about yourself. You were pleased
With my body's response, its weather, its usual shallow
Convulsions. You dribbled spittle into my mouth, you poured
Yourself into every nook and cranny, you embalmed
My poor lust with your bitter-sweet juices. You called me wife,
I was taught to break saccharine into your tea and
To offer at the right moment the vitamins. Cowering
Beneath your monstrous ego I ate the magic loaf and
Became a dwarf. I lost my will and reason, to all your
Questions I mumbled incoherent replies. The summer
Begins to pall. I remember the rudder breezes
Of the fall and the smoke from the burning leaves. Your room is
Always lit by artificial lights, your windows always
Shut. Even the air-conditioner helps so little,
All pervasive is the male scent of your breath. The cut flowers
In the vases have begun to smell of human sweat. There is
No more singing, no more dance, my mind is an old
Playhouse with all its lights put out. The strong man's technique is
Always the same, he serves his love in lethal doses,
For, love is Narcissus at the water's edge, haunted
By its own lonely face, and yet it must seek at last
An end, a pure, total freedom, it must will the mirrors
To shatter and the kind night to erase the water.

مَطَارُ أَثِينَا

مَطَارُ أَثِينَا يُوزَعُنَا لِلْمَطَارَاتِ. قَالَ الْمُقَاتِلُ: أَيْنَ أُقَاتِلُ؟ صَاحَتْ بِهِ
 حَامِلٌ: أَيْنَ أَهْدِيكَ طِفْلَكَ؟ قَالَ الْمُوْظَفُ: أَيْنَ أُوْظَفُ مَالِي؟ فَقَالَ
 الْمُتَقَفُّ: مَالِي وَمَالِكَ؟ قَالَ رِجَالُ الْجَمَارِكِ: مِنْ أَيْنَ جِئْتُمْ؟ أَجَبْنَا: مِنْ
 الْبَحْرِ. قَالُوا: إِلَى أَيْنَ تَمْضُونَ؟ قُلْنَا: إِلَى الْبَحْرِ. قَالُوا: وَأَيْنَ عَنَاوِينُكُمْ؟
 قَالَتْ امْرَأَةٌ مِنْ جَمَاعَتِنَا: بُقَجْتِي قَرِيَّتِي. فِي مَطَارِ أَثِينَا انْتَضَرْنَا سِنِينًا. تَزَوَّجَ
 شَابٌ فَتَاةً وَلَمْ يَجِدْ غُرْفَةً لِلزَّوْجِ السَّرِيعِ. تَسَاءَلَ: أَيْنَ أَفْضُ بَكَارَتَهَا؟
 فَضَحِكْنَا وَقُلْنَا لَهُ: يَا فَتَى، لَا مَكَانَ لِهَذَا السُّؤَالِ. وَقَالَ الْمُحَلِّلُ فِينَا:
 يَمُوتُونَ مِنْ أَجْلِ الْأَيِّمُوتُوا. يَمُوتُونَ سَهْوًا. وَقَالَ الْأَدِيبُ: مُخَيَّمْنَا سَاقِطٌ
 لَا مَحَالَةَ. مَاذَا يُرِيدُونَ مِنَّا؟ وَكَانَ مَطَارُ أَثِينَا يُغَيِّرُ سُكَّانَهُ كُلَّ يَوْمٍ. وَنَحْنُ
 بِقَيْنَا مَقَاعِدَ فَوْقَ الْمَقَاعِدِ نَنْتَظِرُ الْبَحْرَ. كَمْ سَنَةً يَا مَطَارَ أَثِينَا!...

Novembre

E poi – se accadrà ch'io me ne vada
resterà qualchecosa
di me
nel mio mondo –
resterà un'esile scia di silenzio
in mezzo alle voci –
un tenue fiato di bianco
in cuore all'azzurro –

Ed una sera di novembre
una bambina gracile
all'angolo d'una strada
venderà tanti crisantemi
e ci saranno le stelle
gelide verdi remote –
Qualcuno piangerà
chissà dove – chissà dove –
Qualcuno cercherà i crisantemi
per me
nel mondo
quando accadrà che senza ritorno
io me ne debba andare.

Barbara

Rappelle-toi Barbara
Il pleuvait sans cesse sur Brest ce jour-là
Et tu marchais souriante
Épanouie ravie ruisselante
Sous la pluie
Rappelle-toi Barbara
Il pleuvait sans cesse sur Brest
Et je t'ai croisée rue de Siam
Tu souriais
Et moi je souriais de même
Rappelle-toi Barbara
Toi que je ne connaissais pas
Toi qui ne me connaissais pas
Rappelle-toi
Rappelle-toi quand même ce jour-là
N'oublie pas
Un homme sous un porche s'abritait
Et il a crié ton nom
Barbara
Et tu as couru vers lui sous la pluie
Ruisselante ravie épanouie
Et tu t'es jetée dans ses bras
Rappelle-toi cela Barbara
Et ne m'en veux pas si je te tutoie
Je dis tu à tous ceux que j'aime
Même si je ne les ai vus qu'une seule fois
Je dis tu à tous ceux qui s'aiment
Même si je ne les connais pas
Rappelle-toi Barbara
N'oublie pas
Cette pluie sage et heureuse
Sur ton visage heureux
Sur cette ville heureuse
Cette pluie sur la mer
Sur l'arsenal
Sur le bateau d'Ouessant
Oh Barbara

Quelle connerie la guerre
Qu'es-tu devenue maintenant
Sous cette pluie de fer
De feu d'acier de sang
Et celui qui te serrait dans ses bras
Amoureusement
Est-il mort disparu ou bien encore vivant
Oh Barbara
Il pleut sans cesse sur Brest
Comme il pleuvait avant
Mais ce n'est plus pareil et tout est abimé
C'est une pluie de deuil terrible et désolée
Ce n'est même plus l'orage
De fer d'acier de sang
Tout simplement des nuages
Qui crèvent comme des chiens
Des chiens qui disparaissent
Au fil de l'eau sur Brest
Et vont pourrir au loin
Au loin très loin de Brest
Dont il ne reste rien.

Having a coke with you

is even more fun than going to San Sebastian, Irún, Hendaye, Biarritz, Bayonne
or being sick to my stomach on the Travesera de Gracia in Barcelona
partly because in your orange shirt you look like a better happier St. Sebastian
partly because of my love for you, partly because of your love for yoghurt
partly because of the fluorescent orange tulips around the birches
partly because of the secrecy our smiles take on before people and statuary
it is hard to believe when I'm with you that there can be anything as still
as solemn as unpleasantly definitive as statuary when right in front of it
in the warm New York 4 o'clock light we are drifting back and forth
between each other like a tree breathing through its spectacles
and the portrait show seems to have no faces in it at all, just paint
you suddenly wonder why in the world anyone ever did them

I look

at you and I would rather look at you than all the portraits in the world
except possibly for the *Polish Rider* occasionally and anyway it's in the Frick
which thank heavens you haven't gone to yet so we can go together for the first time
and the fact that you move so beautifully more or less takes care of Futurism
just as at home I never think of the *Nude Descending a Staircase* or
at a rehearsal a single drawing of Leonardo or Michelangelo that used to wow me
and what good does all the research of the Impressionists do them
when they never got the right person to stand near the tree when the sun sank
or for that matter Marino Marini when he didn't pick the rider as carefully
as the horse

it seems they were all cheated of some marvelous experience
which is not going to go wasted on me which is why I'm telling you about it

I, sobretot, no oblidis

I, sobretot, no oblidis que el teu temps
és aquest temps que t'ha tocat de viure:
no un altre, i no en desertis,
orgullós o covard, quan et sentis cridat
a prendre part, com tothom, en la lluita,
car el teu lloc només tu pots omplir-lo.

Creix, això sí, en la llengua de la tribu,
mot a mot, fidelíssim,
i en l'esperit de revolta que alerta
la teva gent contra la defallença,
perquè en tu s'acompleixi, poc a poc, el futur
i mai no et trobis desvalgut i sol.

Tous les morts sont ivres...

Tous les morts sont ivres de pluie vieille et sale
Au cimetière étrange de Lofoten.
L'horloge du dégel tictaque lointaine
Au cœur des cercueils pauvres de Lofoten.

Et grâce aux trous creusés par le noir printemps
Les corbeaux sont gras de froide chair humaine ;
Et grâce au maigre vent à la voix d'enfant
Le sommeil est doux aux morts de Lofoten,

Je ne verrai très probablement jamais
Ni la mer ni les tombes de Lofoten
Et pourtant c'est en moi comme si j'aimais
Ce lointain coin de terre et toute sa peine.

Vous disparus, vous suicidés, vous lointaines
Au cimetière étranger de Lofoten
— Le nom sonne à mon oreille étrange et doux,
Vraiment, dites-moi, dormez-vous, dormez-vous ?

— Tu pourrais me conter des choses plus drôles
Beau claret dont ma coupe d'argent est pleine
Des histoires plus charmantes ou moins folles;
Laisse-moi tranquille avec ton Lofoten.

Il fait bon. Dans le foyer doucement traîne
La voix du plus mélancolique des mois.
— Ah ! les morts, y compris ceux de Lofoten —
Les morts, les morts sont au fond moins morts que moi.

Confianzas

se sienta a la mesa y escribe
«con este poema no tomarás el poder» dice
«con estos versos no harás la Revolución» dice
«ni con miles de versos harás la Revolución» dice

y más: esos versos no han de servirle para
que peones maestros hacheros vivan mejor
coman mejor o él mismo coma viva mejor
ni para enamorar a una le servirán

no ganará plata con ellos
no entrará al cine gratis con ellos
no le darán ropa por ellos
no conseguirá tabaco o vino por ellos

ni papagayos ni bufandas ni barcos
ni toros ni paraguas conseguirá por ellos
si por ellos fuera la lluvia lo mojará
no alcanzará perdón o gracia por ellos

«con este poema no tomarás el poder» dice
«con estos versos no harás la Revolución» dice
«ni con miles de versos harás la Revolución» dice
se sienta a la mesa y escribe

Nubes

No habrá una sola cosa que no sea
una nube. Lo son las catedrales
de vasta piedra y bíblicos cristales
que el tiempo allanará. Lo es la Odisea,
que cambia como el mar. Algo hay distinto
cada vez que la abrimos. El reflejo
de tu cara ya es otro en el espejo
y el día es un dudoso laberinto.
Somos los que se van. La numerosa
nube que se deshace en el poniente
es nuestra imagen. Incesantemente
la rosa se convierte en otra rosa.
Eres nube, eres mar, eres olvido.
Eres también aquello que has perdido.

El amor que calla

Si yo te odiara, mi odio te daría
en las palabras, rotundo y seguro;
¡pero te amo y mi amor no se confía
a este hablar de los hombres tan oscuro!
Tú lo quisieras vuelto un alarido,
y viene de tan hondo que ha deshecho
su quemante raudal, desfallecido,
antes de la garganta, antes del pecho.
Estoy lo mismo que estanque colmado
y te parezco un surtidor inerte.
¡Todo por mi callar atribulado
que es más atroz que entrar en la muerte!

Quand vous serez bien vieille

Cuando seas muy vieja
y yo me haya muerto
descubrirás una tarde las horas
especiales
    el aroma de los soles ponientes
lo profundo oscuro del aire
anohecido en las calles sin retorno

vagarás et ernamente en busca del espejo
que devuelve instantes felices
    —de azul el mar
en nuestra carne sol y deseo—

ante la muerte del tiempo en el cristal
oirás las músicas que nos drogaron
los ruidos cotidianos que nos resucitaban
    deslices
de aguas de jabón hacia simas
    terribles

cajas de música postales cerebrales
y en el espejo fijo el spot de nuestra vida
con dentaduras blancas y pieles doradas
jóvenes antiguos felices invencibles

mas no dejes que oscurezcan tus ojos
y el espejo extinga su realidad y tu deseo
porque te verías vieja y solitaria
con los ojos dormidos por la angustia
    el viento
que se lleva las hojas de un otoño horroroso

cuando seas muy vieja
y yo me haya muerto
rompe espejos retratos recuerdos
ponte bragas de corista diadema de acanto
sal desnuda al balcón y méate en el mundo
antes que te fusilen las ventanas cerradas.

Herbst-Melancholie

Mir welkt kein Garten.
Ich habe keinen.
Kein Haus, durch das Oktoberwinde weinen.
Mir tut das schwärzeste Gewölk nicht weh,
Weil ich so selten nur den Himmel seh.

Ich ziel nicht mehr auf goldne Himmelssterne.
Mich tröstet eine kleine Gaslaterne.
Mich täuscht kein Glück, enttäuscht kein Warten.
Mich schmerzt kein Herbst,
Mir welkt kein Garten...

XCVIII

La lana plànher alavetz de vutz simpla
de mòrt de vutz de sable

D'aqueths mòrts tots aquí d'aqueths tuats shens campana
ni susari nat aquesta niu

hòrt lentament e lentament las arròdas deus bròs
de long los crums e com arròdas blancas de darrèr

qu'i sepelissen dens los lunhs e sas ombras
s'eslongan a perpeta

los mòrts esplatuishats que rasan lo desser
dab lo sègle nòst dont se cara shens d'acaba

la lana lunh mès lunh còp sec que s'estanca
a bèths còps e que s'alonga après e nada canta trista

temps de mòrt aquest sègle dont s'acaba pas
lo cau pas benedir

d'abandon sonque

Bu vatana nasil kiydilar

Insan olan vatanini satar mi?
Suyun içip ekmeğini yediniz
Dünyada vatandan aziz şey var mi?
Beyler bu vatana nasil kiydiniz?

Onu didik didik didiklediler,
saçlarından tutup sürüklediler:
götürüp kâfire“ Buyur...” dediler.
Beyler bu vatana nasil kiydiniz?

Eli kolu zincirlere vurulmuş,
vatan çirilçiplak yere serilmiş.
Oturmuş göğsüne Teksali çavuş
Beyler bu vatana nasil kiydiniz?

Günü gelir çarh düzüne çevrilir,
günü gelir hesabınız çevrilir,
günü gelir sualiniz sorulur:
Beyler bu vatana nasil kiydiniz?

ERANTZUNA:
Jorge Luis Borges - Juan Garzia - Laino
Mahmud Darwish - Xabi Borda - Atenasko aireportuan
Kamala Das - Joxe Mari Berasategi Zurutuza- Antzoki zaharra
Juan Gelman - Bego Montorio - Konfiantzak
Nazim Hikmet - Gotzon Barandiaran - Zergatik suntsitu zuten aberria
Mascha Kaléko - Ainhoa Mendiluze Ormaetxea - Udzaken melankolia
Bernat Manciet - Itxaro Borda - XCVIII
Miquel Martí i Pol - Aitor Blanco Leoz - Era, barik bat, ez ahaztu
Oscar Milosz - Patxi De Vicente - Hildakakoak oro, horditurik
Gabriela Mistral - Uxue Rey - Matasun mutua
Frank O'Hara - Beñat Sarasola - Coca Cola bat zurekin hartzea
Antonia Pozzi - Joannes Jaurégi - Azarua
Jacques Prévert - Koldo Izaguirre - Barbara
Manuel Vázquez Montalbán - Jon Alonso - Quand vous serez bien vieille